

en zeer gezonden plaatsvervanger, maar ook deze exoot kan ziekten krijgen en van de gebruikswaarde van zijn hout weten we nog weinig. Hij werd 70 jaar geleden voor het eerst aangeplant en grootere beplantingen, die reeds zwaarder hout leveren zijn er in Nederland nog niet.

DE DENNENNAALDSCHEEDE-GALMUG.

DOOR

J. A. VAN STEYN

In de 5de aflevering 1927 van dit tijdschrift beschreef wijlen Prof. Dr. J. Ritzema Bos, onder No. 29, de dennennaaldscheede-galmug (*Cecidomyia brachyntera* (Schwaegr.). In verband daarmee wijs ik er op, dat dit insect thans in sterke mate in de Staatsduinbosschen onder Schoorl optreedt en wel op grove-den en in 't bijzonder op den berg-den (*Pinus montana*).

Op verschillende plaatsen hebben de berg-den-aanplantingen een rood-bruine tint door het afsterven der naalden van de buitenste scheuten. Ook op bergdennen bij Wassenaar heb ik het insect gevonden.

Oorspronkelijk werd te Schoorl ook aan vorstbeschadiging gedacht, omdat de naalden vooral na het invallen van de vorst en ijzelvorming sterk verkleurden. De Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen wees echter de galmug als de ware oorzaak aan.

Welke schade het sterke optreden zal veroorzaken, is moeilijk vooruit te zeggen, doch de zwakkere boomen en vooral verschillende minder goed groeiende beplantingen van grove-den, zullen onder de toch dikwijls reeds zoo ongunstige omstandigheden in het duin, ongetwijfeld lijden.

UITGAVEN OP PLANTENZIEKTENKUNDIG GEBIED IN NEDERLAND.

De aardappelziekte (*Phytophthora infestans* DE BARY). Mededeeling No. 52 van den Plantenziektenkundigen Dienst, Mei 1928.)

Deze publicatie heeft ten doel, aan de land- en tuinbouwers de noodige inlichtingen te verschaffen over de aardappelziekte en hare bestrijding. Achtereenvolgens worden behandeld de ziekteverschijnselen, de oorzaak der ziekte, de vatbaarheid van loof en knollen en de omstandigheden, die daarop invloed uitoefenen, de door de ziekte aangerichte schade en de bestrijding.

Deze laatste wordt het uitvoerigst behandeld. Genoemd worden Bordeauxsche en Bourgondische pap, waarna gegevens verschaft worden over het sproeien met deze middelen, de te gebruiken machines (handpulverisateurs, batterij-sputten, paarden-sproeimachines), de te gebruiken hoeveelheden vloeistof en welke oppervlakte per dag besproeid kan worden.

Nu door de waarschuwingdienst, die voor het optreden van de aardappelziekte is ingesteld, de aandacht op de bestrijding dezer ziekte is gevestigd en deze bestrijding op een rationeelen basis wordt gebracht, is het voor de praktijk van belang dat over een brochure beschikt kan worden, die de belangrijkste gegevens voor de uitvoering der bestrijding bevat. Te meer was dit noodig doordat de oplaag van de gratis uitgave van de Directie van den Landbouw: Het besproeien van aardappelen met Bordeauxsche pap, geschreven door Prof. Dr. H. M. Quanjor, uitgeput was.

Een waarschuwingdienst voor het optreden van de aardappelziekte. Mededeeling No. 53 van den Plantenziektenkundigen Dienst.

In 1926 en 1927 is door den Plantenziektenkundigen Dienst onderzocht, in hoeverre de etmalen, waarop de weersomstandigheden, die door Prof. van Everdingen aangegeven waren als te zijn gunstig voor het optreden van de aardappelziekte, door het optreden van deze ziekte in het aardappelgewas werden gevolgd. Een grafiek toont aan, dat dit verband in 1926 zeer duidelijk tot uiting kwam. Voor 1927 waren de uitkomsten niet zoo duidelijk, maar een door Dr. C. Braak, directeur der 3de afdeling van het Meteorologisch Instituut te De Bilt gegeven analyse van deze uitkomsten toont echter aan, dat ook voor dat jaar het verband in voldoende mate bestaat.

In verband met deze uitkomsten is voor 1928 een waarschuwingdienst voor het optreden der aardappelziekte georganiseerd, die nader wordt uiteengezet.

Van de uitgaven van den Plantenziektenkundigen Dienst verschenen in 1928 herdrukken van:

Mededeeling No. 6. *Aardappelziekten waarmede rekening moet worden gehouden bij de veldkeuring en bij de selectie.* De vijfde druk van de bekende publicatie over aardappelziekten, bijgewerkt met de nieuwste gegevens en praktische ervaringen. Voor het herkennen van de verschillende aardappelziekten in het loof, zoowel als leidraad voor het ziektevrij houden van het aardappelgewas door selectie is dit boekje de meest praktische handleiding.

Mededeeling No. 13a. *The Phytopathological Service in the*

Netherlands. Een korte beschrijving van de organisatie van den Dienst, met vele afbeeldingen en kaarten.

Mededeeling No. 16. *De aardappelwratziekte*, waarin deze ziekte, haar optreden en voorkomen in Nederland, zoomede de maatregelen, die ter bestrijding, ter voorkoming van verdere verbreiding en tot afwending van de voor den handel zoo nadeelige gevolgen dezer ziekte worden behandeld.

Mededeeling No. 17. *Vogelcultuur door middel van nestkasten*, bevattende alle gegevens, die voor het gebruik van nestkasten, als middel om den nuttigen vogelstand te vermeerderen, van belang zijn.

Mededeeling No. 50. *De Schurftziekte bij appel en peer*. De tweede druk van een in December 1927 verschenen Mededeeling, die ten doel heeft de bestrijding van de schurftziekte bij appels en peren, een der belangrijkste factoren voor de verbetering van de kwaliteit van het in ons land geteelde fruit, meer ingang te doen vinden. Het feit, dat de eerste oplage reeds in enkele maanden uitgeput was, bewijst wel dat er bij de fruitkweekers belangstelling voor dit onderwerp bestaat.

Blauw of Blommig? Brochure van de N. V. Vereenigde Kali-maatschappij. Landbouwkundig bureau te Amsterdam.

Deze uitgave bevat gegevens over de oorzaak en de voorkoming van het zgn. „blauw” of „zwart” in de aardappelen, een verschijnsel, dat voor een zeer groot deel veroorzaakt wordt door het schudden of stooten der knollen, maar waarbij de kalirijkdom van het perceel, waarop de aardappelen gegroeid zijn, van zeer groote beteekenis is gebleken te zijn. Aardappelen, gegroeid op kaliarme gronden, blijken veel spoediger met „blauw” of „zwart” op stooten te reageeren dan aardappelen, die een behoorlijke kalibemesting hebben ontvangen. De voorkoming van dit, voor den handel zeer nadeelige verschijnsel van blauw worden, hangt dus voor het grootste deel af van de kalibemesting, die aan het aardappelgewas gegeven wordt.

De uitkomsten van proefnemingen, uitgevoerd zoowel op kleigronden in Groningen als op die op de Zuid-Hollandsche Eilanden en vooral ook in den Bommelerwaard, hebben met zeer groote duidelijkheid getoond, dat een kalibemesting van zeer groote beteekenis is voor de voorkoming van blauw. Deze bemesting maakt de aardappelen van blauw tot blommig.

In hoofdzaak worden de resultaten besproken, die neergelegd zijn in Mededeeling No. 48 van den Plantenziektenkundigen Dienst: Het blauw worden van aardappelen; ook de in deze pu-

blicatie voorkomende gekleurde plaat, die het verschijnsel van „blauw” in de knollen en de verschijnselen in het loof van kaliarmoede bij aardappelplanten aangeeft, is in de brochure „blauw of blommig” opgenomen. Een aantal uitspraken van landbouwconsulenten over de waarde van kalibemesting van aardappelen en aanwijzingen voor de beste wijze van uitvoering dezer bemesting, zijn aan de brochure toegevoegd.

Het is zeer zeker voor de aardappelverbouwers in ons land van groot belang, dat het Landbouwkundig bureau van de Vereenigde Kalimaatschappij nogmaals de aandacht op de waarde van kalibemesting bij aardappels, in het bijzonder ter voorkoming van „blauw”, heeft gevestigd.

Teelt Sorteerbaar en Verpakwaardig fruit. Brochure van de N.V. Utrechtsche Asphaltfabriek, afdeling Land- en Tuinbouw. Utrecht.

Deze uitgave van de Utrechtsche asphaltfabriek, die zich zoo verdienstelijk gemaakt heeft, zoowel door het vervaardigen van goede en betrouwbare bestrijdingsmiddelen, als door het propageeren van de toepassing van deze en door het in den handel brengen van doelmatige sproeiwerktuigen, verdient de aandacht van alle fruittelers. Om het gebruik van bestrijdingsmiddelen in den tuinbouw te doen toenemen is een voortdurende propaganda van alle zijden noodig. De U. A. F. heeft ijverig aan deze propaganda deel genomen en verricht daarmee nuttig werk. De verschillende kwalen onzer ooftboomen, die het fruit minderwaardig maken, worden besproken en afgebeeld, en op de producten en sproeimachines, die door de fabriek vervaardigd en verkrijgbaar gesteld worden, wordt de aandacht gevestigd. Een ruim gebruik daarvan is ongetwijfeld in het belang van onzen fruitteelt.

v. P.